

Громада СХІД

для людей, про людей

безкоштовно

№3
2019

ЗМІНИ

З ДУМКОЮ ПРО ЗАВТРА

Свято «День народження Нью-Йорка» відбулося 28 вересня у прифронтовому селищі Новгородському, що поблизу Торецька на Донеччині. Урочистості для селян організувала місцева молодь, яка захоплюється історією свого населеного пункту і опікується осучасненням його пам'яток.

А розпочалася історія, власне, 1888 року, коли тут було засноване поселення німців-менонітів. За однією з версій, саме вони назвали Нью-Йорком місце свого нового перебування у малозаселеному на той час регіоні. Таку назву колишня німецька колонія носила до 1951 року.

Заохотити працелюбних німців до освоєння степів Дикого Поля придумала Катерина II після знищення Запорізької Січі. За її часів колоністів на вигідних умовах запрошували розселитися на Хортиці, уздовж річки Молочної та далі у бік Маріуполя. До тодішнього Бахмутського повіту німці потрапили вже самостійно, коли іноземних колоністів позбавили пільг та привілеїв, тож землю вони змушені були купувати власним коштом. Нові господарі мали сім'ї по 15-17 дітей і швидко освоювали сільсько-господарські угіддя, будували промислові підприємства, млини, школи, книгарні, магазини, аптеки.

Теперішній громаді Новгородського запозичили німці залишили у спадок європейську архітектуру. В історичному центрі селища й досі стоїть споруда, що сто років тому була побудована Аароном Тиссеном. У 1990-ті вона перейшла до приватних рук, але й досі люди її називають «німецьким магазином».

«У цьому приміщенні розташовувався кооперативний магазин: крамниця делікатесів Рейнгольда Фаста, пекарня Редеккоппів у підвалі. У північному крилі будівлі мешкав фармацевт Грінберг. Передня частина його номеру виходила на вулицю і служила аптекою. Дальні кімнати були зайняті його родиною.

Продовження – на стор.7)

ВІД РЕДАКЦІЇ

ЖИТИ ЕКОЛОГІЧНО

Шановні наші читачі! Тема нового числа газети «ГРОМАДА Схід» – екологія. В усіх сенсах цього слова. Адже екологічно безпечними (чи, навпаки – токсичними) можуть бути не лише продукти чи технології, а й відносини, спосіб життя, спілкування, зрештою, навіть окремі люди.

Отже, екологічність - це відповідальне ставлення до себе і свого середовища, щоденна згадка про завтра. Безвідповідальність отрує, байдужість паралізує, недбалість призводить до втрат і розчарувань. Натомість усвідомлені вчинки роблять повітря чистішим, думки – яснішими, а людей навколо – такими, що прагнуть допомогти.

І знову ж таки, йдеться не лише про захист довкілля, а про все, що потрібно для якісного повноцінного життя. Безпечний клімат у родині і довіру до близького оточення. Задоволення від роботи. Виконані батьківські обов'язки. Очікування нового дня з відчуттям впевненості. Мирне небо, яке не несе загрози, а обіцяє лише звичайний осінній дощ.

А ще екологічне ставлення до життя – це емпатія і солідарність. Наприклад, 23-29 вересня проходив міжнародний тиждень жестокої мови на підтримку людей, що нечують. Такі люди є серед нас, щоб почуватися у безпеці, їм потрібна суттєва допомога суспільства, яка саме – читайте на наших шпальтах.

Не все залежить від нас, і пейзаж за вікном часто не виглядає оптимістичним. Але принаймні можна змінити своє до нього ставлення і виключити власну безпорадність. Щоб світ постав щирим і доброзичливим, треба докласти зусиль і покращити бодай щось. Розпочати з себе. А через об'єднання з такими ж відповідальними і ресур-

сними людьми стати ще сильнішим - попри всі негаразди і труднощі, які зазвичай не можна подолати самотужки.

Ну а ми подбаємо про екологічну журналістику. Розпізнавати інформаційну отруту ми вчили на медіатренингах. Їх протягом вересня відвідали понад 130 людей. Ті зі слухачів, які отримують сертифікат, за півроку будуть вже самостійно проводити заходи з інформаційної безпеки у своїх сільських громадах. Тим часом наші експерти йдуть далі і розповідають, як об'єднатися у громадську організацію і зробити своє середовище більш сприятливим через спільнодію та спільнокошт (стор.7).

Продовжуючи тренд, для найактивніших наших читачів ми виготовили зручні еко-торбинки з логотипом газети. Беріть участь у наших конкурсах, вигравайте екологічні призи і задавайте моду на екологічне серед своїх знайомих.

Разом ми зможемо більше!

• Редакція газети/Громада

КОРОТКО

**У ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
ЗАМІСТЬ ПАКУНКІВ МАЛЮКА
БУДУТЬ ДАВАТИ ГРОШІ**

Отримати грошову компенсацію 5 000 грн зможуть породіллі Донеччини замість «бебібоксів» з необхідними для новонароджених речами. Такий експеримент буде впроваджений лише на території Донецької області, - повідомили у Донецькій облдержадміністрації.

Оскільки Донецька область була єдиною, яка не видавала пакунки малюка, бо мала претензії до механізму їх видачі, вона отримує субвенцію з державного бюджету, щоб розрахуватися з тими, хто не одержав «бебібоксів» після пологів.

Програма була започаткована у вересні 2018 року, відтоді в області народилося 10 тисяч 762 малюки. Дотемно відомо, що гроші отримають жінки, які народили з 1 січня 2019 року. Щодо тих, хто народжував до 31 грудня 2018 року, питання поки що відкрите.

Наразі механізм видачі грошової компенсації знаходиться у розробці. Планується, що заяви від породіль 2019 року управління соціального захисту населення прийматимуть у листопаді.

**У ПРИФРОНТОВИХ
СЕЛАХ ВИВЧАТИМУТЬ
АНГЛІЙСЬКУ СКАЙПОМ**

Пришкільний англійськомовний табір GoCamp відкрився у селі Зоря Костянтинівського району. Носій мови – іноземний волонтер – долучатиметься до уроків скайпом. Таке рішення організатори прийняли з міркувань безпеки, адже раніше заявки Зорянської школи на участь у мовному таборі залишалися без розгляду через близькість населеного пункту до бойових дій.

GoCamp - це наймасштабніша волонтерська освітня програма у Східній Європі, до якої Україна долучилася 2016 року. Головна мета - допомогти дітям опанувати англійську і подолати мовний бар'єр. Також у таборі вчать надважливим навичкам XXI сторіччя: креативності, критичному мисленню та лідерству. За чотири роки волонтерами мовних таборів стали понад 1000 іноземців із 70 країн світу.

У Донецькій області табори GoCamp запрацюють також для старшокласників смт Новодонецького Дзержинського району та Маріуполя.

**НА ДОНЕЦЬКІЙ
ВПРОВАДЖУЮТЬ НОВЕ ШКІЛЬНЕ
ХАРЧУВАННЯ ВІД «МАЙСТЕР ШЕФА»**

На інноваційне шкільне харчування за рецептами переможця кулінарного шоу «Майстер Шеф» Євгена Клопотенка перейшли пілотні школи Краматорська, Дружківки та села Кременівка Нікольського району.

Меню створено у рамках проекту з покращення культури харчування у навчальних та оздоровчих закладах України. Окрім звичних страв на кшталт салату з буряка, тушкованої курки та борщу, у збірнику Клопотенка є такі незвичні для шкільних їдалень, як салат «Табуле», кебаб, суп авголемоне, полента, ньокі, мінестроне.

«Нове меню для наших дітей від шеф-кухаря Євгена Клопотенка - креативний підхід і різноманітність їжі! Діти в захваті», - поділився враженнями голова Нікольської районної ради Василь Митько.

Загалом в Україні на харчування за новими рецептами перейшли вже 1134 школи.

Фото регіонального ландшафтного парку «Клебан-Бик»: Галина СЕМЕНІХІНА

ПРОБЛЕМА

Промисловий Донбас завжди був одним з найбільш екологічно напружених регіонів України, адже на нього припадала значна частка промислових викидів й виробництва відходів у країні. Сьогодні до звичного забруднення внаслідок діяльності підприємств гірничодобувного комплексу, металургії, хімічної промисловості та важкого машинобудування додаються наслідки екологічних проблем, зумовлених війною.

ВІЙНА ТА ЕКОЛОГІЯ:

ХТО КОГО?

Нещодавно у соцмережах промайнула інформація про підтоплення бізнес-центру «Северний» в окупованому Донецьку. Очевидці кажуть, що рівень підземних вод у підвалі приміщення досяг 1,2 м на загальній площі 4 500 м². Оприлюднені фото, на яких вода підходить до ескалаторів найбільшого у Донецьку торгово-офісного центру.

Ще близько 70 шахт окупованої території знаходяться на стадії ліквідації, й принаймні частина з них також буде затоплена.

Через космічне агентство України ОБСЄ отримало знімки, що підтверджують: на будівлях на окупованій Донеччині почали з'являтися тріщини.

«У підвалах на окупованій території у

людей стоїть вода, це ґрунтові води. У Донецьку є просідання поверхні до 10 см. Стіни будинків почали тріщати, може статися обвал. А якщо це промисловий об'єкт – шахта, завод, склад якийсь, то небезпека зростає в рази», - зазначає експерт.

Порушення поверхневого шару ґрунтів, що зменшує їхню родючість та призводить до руйнації ландшафтів, характерно для всієї площі, де тривали чи тривають бойові дії. Це відбувається кожного разу при переміщенні великої військової техніки, проведенні бойових маневрів або військових навчань, будівництві фортифікаційних споруд, вибухах та згоранні боєприпасів. Так, тільки внаслідок розриву влітку 2014 року 15,5 тисяч снарядів на ділянці 225 квадратних кілометрів біля Савур-Могили у Шахтарському районі було викинуто мінімум 91,4 тисячі кубічних метрів ґрунту.

Використання земель, пошкоджених унаслідок бойових дій, ускладнено необхідністю їх рекультивувати після розмінування і знешкодження боєприпасів, що не розірвалися.

Зокрема, на території заповідника «Клебан-Бик» у 2014-2015 роках були розташовані фортифікаційні споруди Зброй-

них Сил України. Їх звели на екологічній стежці у парку, внаслідок чого частково було пошкоджено екосистему парку.

«Щоб відновити екскурсії до парку, фахівці ДСНС проводили розмінування. Лише після того, як ми отримали акт-підтвердження безпеки, змогли поновити екскурсії до парку. Екологічна стежка, де росли червонокнижні рослини, була зруйнована, зараз вона поступово відновлюється, але на це потрібні роки», - розповіла начальниця відділу з рекреації регіонального ландшафтного парку «Клебан-Бик» Тетяна Керносенко.

«Там, де були бойові дії, у ґрунтах виявили перевищення по стронцію, кадмію, ртуті – інколи у 17 разів. Усе це залишки боєприпасів. Частково ці території очищені від боєприпасів різними службами – як українськими, так і закордонними партнерами, але дуже багато металу війни ще залишається у землі», - повідомляють в ОБСЄ.

Результати досліджень показали також підвищені концентрації забруднюючих речовин у воді річок Сіверський Донець, Клебан-Бик, Кальміус і Кальчик. Як вважають експерти, значне (у порівнянні з даними 2008 року)

Підтоплений БЦ у Донецьку: фото з соцмереж

Це – наслідок припинення відкачування води на шахтах, які затоплюються. Проблема поширюється і спричиняє подальші катаклізми: просідання ґрунтів, засолення сільськогосподарських угідь, – попереджають експерти ОБСЄ, які з 2017 року за запитом Міністерства екології та природних ресурсів досліджують екологічний стан на Сході України.

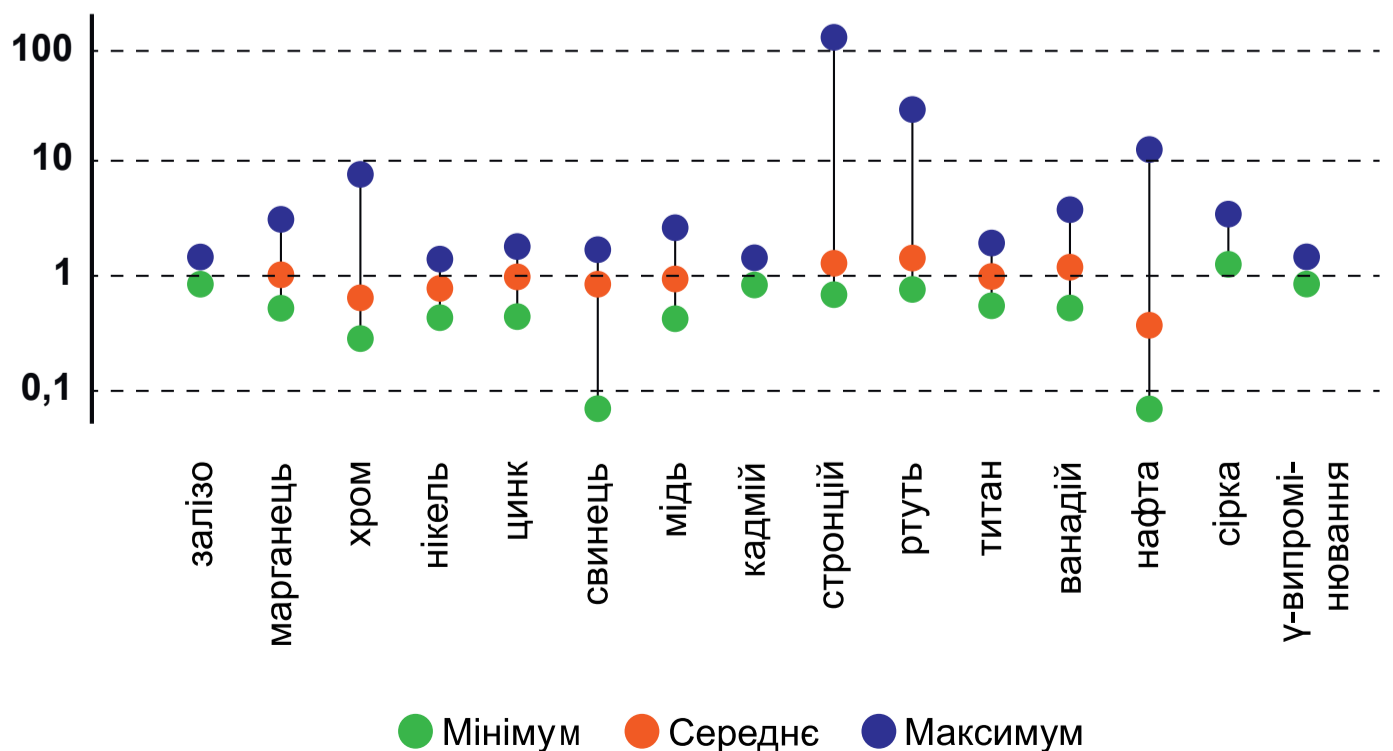
ГРУНТИ І ВОДИ

Зараз експертам відомо про 39 шахт на окупованій території, які частково або повністю затоплені. Одна з таких - шахта «Юний комунар» поблизу Єнакієвого, де у 1970-ті відбувся радіоактивний вибух.

«З 2017 року ця шахта затоплюється, там демонтували насосне обладнання. Наразі затоплено 35% шахти, там знаходиться радіоактивна капсула, і жоден експерт не знає, в якому вона стані. Це загрожує потраплянням радіації у підземні води, а потім і до річки Сіверський Донець, з якої Донбас п'є воду. Далі річка впадає в Дон і в Азовське море, тож це може призвести до низки дуже негативних екологічних наслідків», - розповів експерт ОБСЄ з питань екології Дмитро Аверін.

За його словами, в окупованій Горлівці затоплені майже усі шахти. На деяких з них (зокрема, шахті «Олександр-Захід») теж зберігалися небезпечні промислові відходи. Також у Горлівці відбувається накопичення метану під землею.

Кратність перевищення показників забруднення ґрунтів над фоновими значеннями в зоні впливу бойових дій

За даними звіту ОБСЄ «Оцінка екологічної шкоди та пріоритети відновлення довкілля на сході України»

забруднення нерадіоактивним стронцієм і барієм донних відкладів Карлівського і Клебан-Бицького водосховищ може пояснюватися промисловими викидами, але ж ці елементи відомі як стандартні складові сучасних боєприпасів.

ФЛОРА І ФАУНА

Ще такий факт: через інтенсивність бойових дій кількість трав'яних пожеж в серпні 2014 року в Донецькій області була вдвічі більшою, ніж у сусідніх областях. Недивно, що флора і фауна Донеччини вздовж лінії зіткнення зазнала значних випробувань. Експерти фіксують непрогнозовані зміни у біорізноманітті: так, станом на 2017 рік зону полишили копитні тварини і птахи, з території національного парку «Меотида» зникли кучерявий пелікан, який там раніше гніздився, і найбільша в Європі колонія чорноголового крячок. Натомість на Сході України відбувається розселення нових для фауни регіону видів ссавців (шакали), риб (сонячний окунь), комах (гармонія азіатська) тощо. Через заміновані поля і неможливість збирання врожаю вздовж лінії зіткнення фіксується зростання популяції гризунів. Полювання в регіоні заборонене, тож спостерігалось також перенасичення популяції диких кабанів. На територіях Шахтарського, Амвросіївського районів та біля Маріуполя зростає щільність лисиць, в зоні бойових дій фіксуються випадки нападу вовків на домашніх тварин.

“Клебан-Бик” очима митців:
фото авторки

ся у такий спосіб. Але чому так сталося, складно сказати».

А вже наприкінці вересня художники, які приїхали малювати осінній заповідник, побачили раптом, як вдруге зацвів чебрець...

ПРОМИСЛОВЕ ЗАБРУДНЕННЯ

Потенційна небезпека виробничих аварійних ситуацій також не є надто

горлівський «Стирол» тощо. Але є й такі, що їх жодним чином не зачепили бойові дії, але ж за токсичністю їм немає рівних.

Так, йдеться про Маріуполь - одне з найнебезпечніших міст Донеччини з екологічної точки зору. Два потужні промислові гіганти – меткомбінати «Азовсталь» та імені Ілліча – системно нехтують очисними технологіями, через що рік від року посідають перші місця в українських антирейтингах. Громада називає це екоцидом. У місті створено активний екологічний рух, маріупольці неодноразово виходили на мітинги та акції протесту, вимагаючи від власників заводів встановити сучасне обладнання і припинити отруювати населення. За останніми даними, на кожного маріупольця припадає близько 700 кг токсичних викидів – тут, як-то кажуть, і війни не треба.

І це ще комунальні служби не почали спалювати листя у наших містах і селищах. Чи знаєте ви, що одна тонна спаленого листя дає 30 кг токсичного газу, бензпірену, діоксину, а також багато диму зі зваженими часточками? Чи в курсі, що така «турбота» про довкілля заборонена законодавством?

Природа мудра і має властивість відновлюватися. Але, поки вона сама себе рятує, ми, люди, продовжуємо її вбивати. Інколи через безвихідь, захищаючись від ворога. Інколи цинічно, у гонитві за прибутком. Інколи просто не замислюючись.

- Наталія ДОНЕЦЬКА/Громада

ДУМКА

ЧИ ВВАЖАЄТЕ ВИ ПРОБЛЕМНОЮ ЕКОЛОГІЮ В СВОЄМУ НАСЕЛЕНОМУ ПУНКТІ? ЯКЩО ТАК, ТО ЯК, НА ВАШУ ДУМКУ, ПОДОЛАТИ ЦЮ СИТУАЦІЮ?

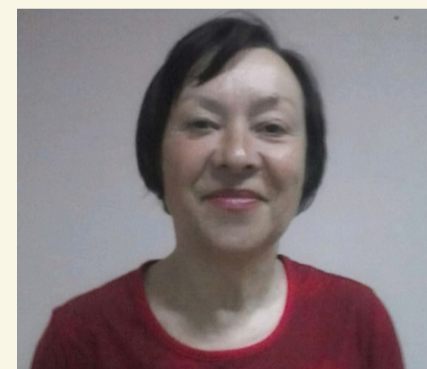
Олексій ТИХОНОВ, КОСТЯНТИНІВКА:

- У нашому місті екологічна безпека на високому рівні. Я знаю, що є громадські організації, які над цим працюють. І вважаю, що у майбутньому наші діти, наступне покоління будуть вже в екологічно чистому місті жити.

Андрій ТАРАМАН, с. ОЛЕКСАНДРО-КАЛИНОВЕ:

- Більш-менш нормальний екологічний стан зараз в регіоні. Раніше у нас було багато промислових заводів, зараз - чи на жаль, чи на щастя - вони вже не працюють, все позаростало дикою травою, бігають зайці та куріпки. Щодо Олександр-Калинового, то у нас взагалі гарна екологічна ситуація: через село протікає дві річки, зранку вологе чисте повітря. Поруч «Клебан-Бик», який став родзинкою нашої місцевості. Раніше сюди їхали відпочивальники з Донецька, зараз також їдуть з сусідніх міст і сіл.

Людмила Василівна, МАРІУПОЛЬ:

- Вважаю, що екологія нашого міста знаходиться у надкритичному стані. Це особливо відчутно, коли проїжджаєш повз заводу «Азовсталь» на Лівий берег. Постійні викиди спричиняють смог, неприємний запах, пил, яким ми змушені дихати. Який я бачу вихід? Треба невідкладно ставити фільтри та очисні споруди, а заводи просто економлять на людях.

ЦИФРА

З початку бойових зафіксовано понад **500 АВАРІЙ**

і випадків порушення нормального режиму роботи промислових підприємств, деякі з них створювали екологічно небезпечні ситуації.

Більше **70 ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВОСТІ** та більше **10 ПІДПРИЄМСТВ КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА** залишаються потенційними джерелами аварійного забруднення.

Крім того, в регіоні відбувається зростання кількості чужорідних видів рослин: ценхрусу якрного, амброзії полинолистої, борщівника Сосновського тощо.

Втім, не все так погано, є і приємні новини. Наприклад, у Кравецькій балці регіонального ландшафтного парку «Клебан-Бик» наприкінці серпня вдруге за рік розцвіла ковила. Це зафіксувала біологиня парку Галина Семеніхіна: «Це явище виявилось доволі несподіваним, бо ковили квітнуть в основному у квітні-червні. Гадаю, погодні умови так склалися, що маємо повторне цвітіння. За час моєї роботи у парку вперше. Для популяції ковили – це добре, адже це червонокнижна рослина і вона розмножуєть-

критичною. Спеціальна місія для УКГП ООН оцінює сучасний ризик виникнення під час конфлікту промислової аварії зі значними екологічними наслідками у межах від «низького» до «середнього».

Серед промислових підприємств, що зазнали пошкоджень внаслідок бойових дій, найбільш екологічно небезпечними є Ясинівський, Авдіївський і Єнакіївський коксохімічні заводи, Єнакіївський, Макіївський та Донецький металургійні заводи, Торецький феросплавний завод, Донецький казенний завод хімічних виробів, Слов'янська, Вуглегірська та Миронівська теплові електростанції,

- Останнім часом багато говорять про розведення військ, і наші читачі, які живуть вздовж лінії розмежування, дуже переймаються перспективою створення демілітаризованих зон. Чи може влада забезпечити гарантії безпеки життя на цих територіях, якщо їх залишать українські військові? Та й власне влада - на кого вона буде спиратися, як комунікувати з населенням, як стримувати деструктивні настрої? Яка стратегія взагалі?

- Складне питання. І поки що відкрите. Якими будуть умови створення таких демілітаризованих зон, коли це відбудеться - усе це питання складних перемовин, які ведуться на різних рівнях, державному та міждержавному. Ми як представники обласної влади лише забезпечуватимемо їхнє втілення. Але запевняю вас, що безпека цивільного населення - безумовний пріоритет. Це те, про що йдеться у першу чергу. Людей напризволяще ніхто не покине.

- Поточні проблеми Донецької області. За якими пріоритетами ви б їх розставили?

- Найсерйозніша проблема для Донеччини - забезпечення безперервного водопостачання на всю територію області. Поточна проблема, та, що зараз на часі - підготовка до опалювального сезону. Не розв'язана повністю проблема відновлення житла у прифронтовій зоні і забезпечення житлом переселенців. Далі - модернізація і розвиток інфраструктури (тут я маю на увазі і ремонт доріг, шкіл, медичних, спортивних закладів - усього того, що вкладається в це поняття). Проблема заборгованості по зарплатні шахтарям. І хоч на це ми прямо не впливаємо, але відстежуємо ситуацію, зустрічаємося з керівниками вугледобувних підприємств, разом з ними напрацьовуємо пропозиції для Кабміну, профільного міністерства та Верховної Ради, бо лише вони мають механізми, щоб докорінно змінити систему і закрити, нарешті, це болюче питання. Багато проблем. Відповідно, багато й роботи, бо проблеми я сприймаю не як аргументи для виправдання, а як поставлені задачі, які потрібно розв'язувати. Тож працюємо...

- Тема цього числа нашої газети - екологія. Про екологію, зокрема, йшлося під час вашої зустрічі з громадськістю Маріуполя на початку вересня. Але проблема стосується не лише Маріуполя, багато підприємств області не дотримуються екологічних норм на виробництві. Як планується розв'язувати конфлікт інтересів бізнесу і громад?

- Мені важко відповісти конкретно на це питання, тому що кожен конкретний випадок дуже індивідуальний. Загалом, обласна адміністрація не має правових важелів не те щоб покарати, а й навіть перевіряти, чи відбуваються якісь порушення на виробництві (які, до речі, у більшості своїй - приватні). Це функції інспекцій та правоохоронних органів. Але це зовсім не означає, що ми усуваємося від проблеми і, як то кажуть, «вмиваємо руки». Ми можемо (і виступаємо!) як арбітр, такий собі посередник чи модератор - як хочте називайте - у діалозі між громадами і підприємствами-забруднювачами. Маріуполь, до речі, у цьому сенсі - показовий приклад. Ота вереснева зустріч з громадськістю, про яку ви згадали, була влаштована для того, щоб почути неупереджену об'єктивну інформацію про те, що хвилює людей, які є проблеми, і які шляхи їхнього розв'язання вони пропонують. На таку ж зустріч я розраховував і з представниками підприємств-забруднювачів - не під запис, без камер. Але, на жаль, «без камер» не обійшлося. Я не скажу, що не було діалогу. Він був. Але це не був той рівень відвертості й розкриття проблеми, на який я розраховував. Списую це на непорозуміння між організаторами зустрічі з обох боків, і рухаємося далі. Розв'язувати проблему екології у Маріуполі (і не тільки там) - будемо.

Що ми можемо зробити для цього? Перш за все - моніторинг. Сертифікований, системний і відкритий. В області

Павло Кириленко:

«ЛЮДЕЙ НАПРИЗВОЛЯЩЕ НІХТО НЕ ПОКИНЕ»

Нещодавно Донецька облдержадміністрація опублікувала оголошення про збір ідей проектів для розробки Стратегії розвитку області у 2021-2023 роках. Прийом пропозицій від усіх охочих тривав до 30 вересня. Далі робочі групи експертів відбиратимуть подані проекти. Їхня реалізація у майбутньому окреслить нове обличчя української Донеччини. Чим же живе область наразі та на які поточні виклики реагує - ми запитали у голови облдержадміністрації Павла Кириленка.

створюється комплексна система спостереження за станом повітря, води, поверхневих вод, ґрунтів, зелених насаджень.

Вже сьогодні завдяки встановленим постам моніторингу кожен може отримати інформацію в режимі онлайн про стан

Павло КИРИЛЕНКО займає посаду голови Донецької облдержадміністрації (керівника Донецької військово-цивільної адміністрації) з 5 липня 2019 року. Народився 5 травня 1986 року у м. Макіївка Донецької області. 2008 року закінчив Юридичну академію України ім. Ярослава Мудрого за спеціальністю «Правознавство». Підполковник юстиції, з липня 2008 року працював в органах прокуратури України. Попереднє місце роботи - військовий прокурор Ужгородського гарнізону Західного регіону України. Має дружину і двох дітей. Батьки і брат живуть на окупованій території.

забруднення повітря у Маріуполі, Краматорську, Миколаївці, Бахмуті, Кураховому і Новолуганському, про стан морської води у Маріуполі, стан поверхневих вод у Святогірську та Райгородку.

До речі, моніторинг поверхневих вод буде розширюватися: вже протестовані шість постів, які будуть встановлені на річках Кривий Торець, Казенний Торець, Бахмутка, Солона, Кальчик та Кальміус. Крім того, наші міжнародні партнери з ПРООН розглядають можливість придбати ще 6-8 моніторингових комплектів, що дозволить контролювати рівень забруднення в усіх басейнах річок Донецької області.

- Яке майбутнє у програми «Український донецький куркуль», завдяки якій багато селян отримали гранти з обласного і місцевого бюджетів на розвиток власної справи?

- Про «куркуля», до речі, мене часто питають на зустрічах. Причому і в містах, і в селах. І це означає, що програма дійсно «жива» й потрібна. Тому, звичайно, будемо її продовжувати. У цьому році, напевно, встигнемо провести ще один конкурсний відбір і розпишемо план на наступний рік - по кількості відборів і обсягам фінансування. Певна пауза, яка виникла в реалізації програми, пов'язана із суто формальними речами: деякі члени конкурсної комісії, включаючи голову, пішли з посад, нові ще не заступили, тому наразі розбираємося з паперовими формальностями і невдовзі оголосимо новий конкурсний відбір. Тож готуйте бізнес-ідеї.

- Що з програмою розвитку сільської медицини, яка передбачає будівництво нових амбулаторій у селах і впровадження телемедицини? Чи правда, що

державне фінансування цієї програми скасоване? Якщо так, то скільки у Донецькій області недобудованих об'єктів і чи можливо продовження програми за кошти обласного бюджету?

- Ні, неправда. Програма продовжується. На її реалізацію у Донецькій області державою було заплановано більше 179 мільйонів гривень. За програмою має бути побудовано 26 амбулаторій майже в усіх адміністративних осередках області. На сьогодні вже побудовано 4, на 17 об'єктах триває будівництво, і на 5-ти роботи ще не розпочаті. Щодо однієї з цих п'яти проблемних амбулаторій зараз вже йде погодження з місцевою владою щодо виділення ділянки, стосовно інших чотирьох, окрім земельних проблем, на місцях потрібно розв'язати питання фінансування проектних робіт. Тобто, на будівництво амбулаторій гроші є, до того ж департамент охорони здоров'я вже закупив для них обладнання на 18 мільйонів гривень.

Щодо впровадження телемедицини, то тут також роботи не згортаємо, але йдуть вони не так швидко, як, напевно, усім нам би хотілося. Дуже багато підготовчої роботи. На сьогодні обласний департамент відпрацьовує умови створення локальної мережі та відповідним чином обладнує робочі місця лікарів. Найближчим часом вже закуповуємо перші 22 програмно-апаратні комплекси, потім докупимо ще, щоб таке обладнання було у кожній з 26 амбулаторій.

- Те саме питання - щодо програми придбання житла для дітей-сиріт, субвенції на яку, згідно проекту держбюджету, скоротили на 40%...

- І практично та сама відповідь: програму не згортаємо. Донецька область є першою в Україні за темпами її реалізації, завдяки не лише державній субвенції,

ЕКСКЛЮЗИВ

а й обласній програмі співфінансування (це коли кошти на придбання житла дітям-сиротам виділяються з обласного та місцевого бюджетів). Для порівняння: минулого року діти отримали 264 одиниці житла, з них 68 – коштом субвенції з держбюджету. Практичне таке ж співвідношення і цього року. Ми поступово, але системно реалізуємо цю програму, і тому кількість дітей-сиріт, які потребують житла, знижується. Я не кажу за всю Україну, але на Донеччині це так. І держава, перш ніж запланувати якусь фінансування, спершу звертається до нас із запитом про наші потреби. Так це працює. Тобто і наступного року діти отримуватимуть житло. Це незмінне.

- Яка ситуація з опалювальним сезоном 2019-2020 у населених пунктах буферної зони? Які проблеми залишаються? Які розв'язані?

- Так, це питання дійсно зараз найактуальніше. І не лише для буферної зони, а й для області загалом. Минуле засідання колегії ми присвятили саме йому, було багато порушено проблемних питань, виникали й дискусії. Адже проблеми комунгоспу накопичувалися десятиліттями, а в прифронтовій зоні до них ще й додалися проблеми, що принесла війна. Отже, в цілому область до зими готова, якщо говорити у відсотках по усім напрямкам, то приблизно на 92-95 відсотків. У прифронтовій зоні вже кілька років поспіль одна з найгостріших проблем – це відсутність централізованого газопостачання і складності із придбанням твердого палива (часто - як альтернатива газу). І цю проблему вже кілька років поспіль нам допомагають розв'язати міжнародні організації, зокрема Міжнародний Комітет Червоного Хреста та Норвезька рада у справах біженців, за що ми їм дуже вдячні. Цей рік - не виняток. Наприклад, у Мар'їнці та Красногорівці приватний сектор забезпечений твердопаливними котлами, і Норвезька рада у справах біженців перераховує по 8 тисяч гривень на придбання палива; багатоповерхові будинки переведені на електроопалення, тут встановлений пільговий тариф на електроенергію. Та ж ситуація і у Майорську, Жованці і Зайцевому, лише з тією різницею, що по 8 тисяч гривень малозабезпеченим видавав Червоний Хрест. Гранітне й Старогнатівка забезпечені твердопаливними котлами й паливом для них, щодо опалення тамтешніх шкіл теж немає гострих проблем. Нестандартна ситуація склалася у Павлополі, але проблему ми знаємо – розв'яжемо. І поступово наближаємося до розв'язання багаторічної проблеми відсутності централізованого газопостачання у Мар'їнці та Красногорівці. Фактично, усі підготовчі роботи завершені, потрібен лише підтверджений режим тиші з обох боків. Але його поки що немає, тому ремонтники не можуть почати роботу.

Якщо коротко підсумувати, то зазначу, що процес підготовки до зими і, власне, його перебіг контролює й контролюватиме за моїм дорученням один із моїх заступників. Поки що критичних проблем немає, усе йде за графіком. Тож сподіваємося, що цей опалювальний сезон ми відпрацюємо спокійно. Ну, а якщо виникатимуть позаштатні ситуації – готові реагувати. Усе необхідне у нас для цього є.

• Влад СУПРУНЕНКО/Громада

У кабінеті начальника головного управління патрульної поліції в Донецькій області Михайла Вершиніна багато м'яких іграшок-кошенят - саме Котом його звали побратими з 8-го окремого батальйону УДА «Аратта», коли він покинув Донецьк і пішов на фронт. У лавах патрульних взагалі багато ветеранів, які дійсно прагнуть змінити корумповану структуру, що слугує інтересам влади, на систему, що працює для людей.

Окрім яскравих шевронів української патрульної поліції (не вистачає лише відзнак Донецької і Луганської областей, але лейтенант поліції Вершинін впевнений, що скоро з'являться й вони), мап, грамот і прапорів бачимо на стіні символ проекту «Тонка синя лінія», що є міжнародним соціальним рухом підтримки поліції громадськістю. Його розвиток в Україні свідчить про те, що ставлення суспільства до нової поліції змінюється на краще.

В Україні рух започаткував ветеран війни, засновник піцерії «Pizza Veterano» Леонід Остальцев. На День захисника України 14 жовтня 2017 року його кийвський заклад першим вивісив синю стрічку і видав патрульним дисконтні картки.

З наступом темряви нова патрульна поліція однозначно викликає більше довіри, ніж колишні «менти». Але діяльність копів не обмежується лише приборканням злочинців і профілактикою правопорушень. Відповідальний крок назустріч суспільству – проект з інклюзії людей з вадами слуху, що отримав назву «Ластівка». З ними патрульні Маріуполя навчилися спілкуватися першими в Україні. Й відтепер правоохоронці, які розуміють мову жестів і

ДОВІДКА: Фраза «Тонка синя лінія» в багатьох країнах світу позиціонує правоохоронні органи на межі між порядком і анархією, добром і злом. Рух «Тонка синя лінія» розпочався з акції власника мережі піцерій у місті Х'юстон (США). Його настільки вразила загибель офіцера поліції від куль злочинця, що чоловік вирішив віддати всю виручку з продажі піци за день родині загиблого. Того дня замовлень було стільки, що кур'єри не встигали їх доставляти, тож до доброї справи долучились офіцери поліції, які у свій позаробочий час розвезли всю піцу. Виручка у той день склала 324 000 доларів. Згодом вияв поваги до тих полісменів, які віддали своє життя, захищаючи закон, став традицією.

мають спеціальний шеврон із зображенням ластівки, допомагають навіть іншим службам – наприклад, «швидкій», якщо туди звертається людина з порушеннями слуху або мови, а медики не можуть з нею порозумітися.

Саме з порозуміння починається повага, на якій будуються прості та доступні кожному принципи «тонкої синьої лінії»:

- я намагаюсь не порушувати закон
- я допоможу патрульному поліцейському, якщо це буде необхідно
- я висловлюю повагу до патрульного поліцейського та очікую поваги до себе.

На кожного патрульного поліцейського щодня припадає 5 викликів, і динаміка зростає. Це не свідчить про збільшення правопорушень, а пов'язано з довірою до патрульної поліції. Якщо раніше не кожний наважувався зателефонувати на лінію 102, то тепер все більше громадян звертається по допомогу, серед них є навіть діти.

БЕЗПЕКА

Фото: Олександр ПАНКОВ

ТОНКА СИНЯ ЛІНІЯ

Минулого року Маріуполь став містом, де рівень схвалення діяльності поліції виявився найвищим в Україні. Незважаючи на військові дії, що тривають зовсім поруч, кількість маріупольців, які почувалися у безпеці, за рік підвищилася на 10% і сягнула 50%.

З 2016 року, коли у Маріуполі було створено управління нової патрульної поліції, авторів цих рядків копи допомогли у чотирьох випадках з п'яти. Один з них відбувався на трасі і загрожував серйозним лихом. Дзвінок відразу потрапив на пулт центрального управління (він єдиний для всієї Донецької області), Патрульний екіпаж приїхав досить швидко і професійно (навіть занадто коректно, як на думку

- тож щось з цього на місцях очевидно потребує змін.

До речі, маріупольський поліцейський заробляє приблизно 12 тис грн на місяць. Кожен патрульний може вийти на більш високу зарплатну, якщо завдяки добрій фізичній підготовці стане бійцем спецпідрозділу ТОР (тактико-оперативного реагування). Саме зараз набирається нова група із 50 людей. Потрапити туди можуть жителі усіх населених пунктів (серед особового складу патрульної поліції наразі близько 13% становлять мешканці Мангуша, Талаківки, Сартани, Приовражного, Урзуфа, Ялти, Старого Криму). З 2018 року існує програма компенсації сплати за житло при оренді квартири, а також можливість придбання квартири у Маріуполі у лізинг, з частковою компенсацією вартості державою.

Важливими критеріями для потрапляння до лав копів є знання законів, фізична форма, стресостійкість. Окремо вітається дружелюбність, адже, за словами інспекторки із зв'язків з громадськістю Управління патрульної поліції в Донецькій області Євгенії Іванченко, присяга патрульного дорівнюється клятві Гіппократа. В якій, як відомо, головним принципом є «не нашккод».

• Дмитро ЛЕЦУК/Громада

врятованого потерпілого) розібрався із зловмисником. Під час візитів до сусідніх з Маріуполем селищ довелось чути не такі позитивні відгуки щодо місцевих правоохоронців – там свої відділки поліції. Що ж, повагу до себе їм ще належить заслужити. Професійність команди залежить від багатьох чинників: керівництва, устаткування, психологічної мотивації, зарплатні

ТЕЛЕФОНИ ДЕРЖАВНИХ ГАРЯЧИХ ЛІНІЙ ТА КОНТАКТ-ЦЕНТРІВ

Урядова гаряча лінія 15 45
Урядова гаряча лінія для громадян України, які перебувають за кордоном (044) 284 19 15
Безоплатна правова допомога – повідомлення про затримання поліцією, безоплатна первинна правова допомога, адреси центрів безоплатної правової допомоги 0 800 213 103
Гаряча лінія з протидії торгівлі людьми 0 800 505 501, 5 27
Гаряча лінія з протидії насильству (цілодобово) 0 800 500 335, 116 123
Гаряча лінія Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) 0 800 503 200
Генеральна прокуратура України 0 800 507 001, (044) 200 76 24
Державна інспекція з питань праці (044) 288 10 00
Державна міграційна служба (044) 279 98 99

Державна прикордонна служба України 0 800 218 808
Державна служба зайнятості 0 800 509 966
Державна фіскальна служба 0 800 501 007
Держенергонагляд (044) 238 38 25
Держпродспоживслужба – захист прав споживачів (цілодобово) (044) 364 77 80
Дитяча гаряча лінія 0 800 500 225, 116 111 (з 12.00 до 16.00)
Єдиний Контакт-центр судової влади України 0 800 501 492
Кіберполіція (044) 290 06 12, (044) 299 02 50
Міністерство енергетики та вугільної промисловості (044) 594 66 05, (044) 531 36 89
Міністерство закордонних справ України – питання громадянства (044) 238 17 19
Міністерство закордонних справ України – на

випадок надзвичайних ситуацій за участю громадян України, які перебувають за кордоном (044) 238 16 57
Міністерство оборони України 0 800 500 442
Міністерство освіти та науки України (044) 481 32 11
Міністерство охорони здоров'я 0 800 801 333, 0 800 505 201
Міністерство охорони здоров'я – контакт-центр для пацієнтів, лікарів (доступні ліки) 16 77
Міністерство соціальної політики (044) 289 53 68
Міністерство соціальної політики – гаряча лінія з питань порушень при наданні субсидій, соціальної допомоги та соціальних послуг 0 800 502 757
Міністерство юстиції України (044) 364 23 93
Контакт-центр Національної поліції України 0 800 50 02 02
Національна поліція України – Управління

забезпечення прав людини (044) 254 75 88
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (044) 204 70 72, (044) 204 48 27
Ощадбанк 0 800 210 800
Пенсійний фонд України 0 800 503 753
Служба безпеки України (СБУ) 0 800 501 482
Укрводдор – аналітично-диспетчерська служба (044) 287 11 40
Укрзалізниця 0 800 503 111, 0 800 503 222
Укрпошта 0 800 300 545
Укртрансбезпека (044) 351 47 66 (з 11.00 до 13.00)
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини 0 800 501 720
Фонд гарантування вкладів фізичних осіб 0 800 308 108, (044) 333 36 55
Фонд соціального страхування 0 800 501 892

Сергій КОСЯК - пастор української Євангельської церкви, волонтер, капелан, автор книги «Донбас, якого ти не знав». Народився у Донецьку, в сім'ї шахтаря. Навчався на гірничо-геологічному факультеті, але пов'язав своє життя з релігійним служінням.

З початком війни - активний учасник волонтерського руху. Як організатор міжконфесійного молитовного марафону «За мир, любов і цілісність України» у Донецьку зазнав арешту і катування з боку окупантів. Сприяв порятунку з полону та евакуації тисяч людей зі Слов'янська, Донецька, Авдіївки, Горлівки, Дебальцева. З 2015 року працює у «червоних» зонах: благодійні місії в Пісках і Тоненькому, підтримання життя в прифронтовій Мар'їнці, оздоровлення і реабілітація дітей з постраждалих районів. Наразі до служіння долучилася його дружина і мати двох синів Ірина.

ОБІГРИТИ ТА НАГОДУВАТИ

«Бог не зрозуміє, якщо я пройду повз чужу нужду», - каже волонтер Сергій Косяк. Півроку тому він опинився у Гранітному, пригледівся до місцевих проблем і відтоді всі його думки - про те, як зробити комфортнішим життя тамтешніх самотніх старих.

Гранітне - самісінька передова буферної зони. Село поділене річкою Кальміус, вона тут вузька, метрів 400. По той бік - вже територія, неконтрольована Україною. Лінія фронту пройшла просто по живому, зруйнувавши родинні зв'язки і налагоджений уклад, навіть моста не лишилося.

Новітня історія села шостий рік пишеться війною і стражданнями. Від обстрілів в Гранітному загинули 12 людей, серед них троє дітей. Постраждало близько 600 будинків, з них 60 зруйновані ґрунтовно. Обстріли не вщухли остаточно. Ніхто не знає, коли знову «почнетися», і коли, нарешті, все це закінчиться.

Тут, на лінії вогню, таке тотальне незнання часто обертається безвихіддю. Тим більше, що по той бік залишилася велика частина орних земель, вцілілі поля нашіповані мінами, а головний сільський роботодавець - кар'єр - з початком війни закритися разом з каменедробильним комбінатом. Тому в Гранітному найбільший показник безробіття на півдні Донеччини, близько 70%.

Бізнес в селі невеличкий: кілька крамниць, перукарня та пекарня. Молоді й активні працюють у місті. Хто має здоров'я, живе з городу. Мешканці Гранітного працюватимуть і заощадливі, деяким бабусям ще й на смаколики онукам вистачає пенсії - у селі понад 150 дітей. А ось самотнім і хворим старим тяжко.

До Гранітного Косяка привіз харківський волонтер Влад Ткачов, який опікується місцевими мешканцями з 2015 року і добре знає їхні потреби. Був лютий - у селі холодно, сіро, безрадісно. «Мені Гранітне нагадало Мар'їнку - нема підприємств, в'їзд по пропусках, багато нужденних. З'явилася перед ними відповідальність, і жити так, як до цієї поїздки, я б вже не зміг, мені треба було їх бодай обігрити і нагодувати», - пояснює волонтер.

ВІМ'Я ДОБРА

Минулого разу ми писали про сервіс опіки над літніми людьми, що впроваджує у селищах на лінії розмежування БФ «Карітас Маріуполь». Наразі - інший приклад допомоги нужденним, що реалізується у прифронтовому Гранітному.

Запланована вартість проекту - понад 30 тисяч доларів на рік.

За словами Косяка, доброчинці в Америці і Німеччині (там живе його родина) охоче жертвують на допомогу постраждалим на Сході України. Тож у планах також створення соціального Будинку побуту у Гранітному (знову ж таки - нові робочі місця!).

А ще - дитячий центр в Часовому Ярі. Для нього вже придбана ділянка на 10 соток, поруч зі ставком і дубовим лісом. Взимку тут працюватимуть гуртки, а влітку у лісі розташується наметове містечко для оздоровлення дітей з Гранітного, Мар'їнки, Красногорівки.

«Цього літа ми організували відпочинок у Святогірську для 130 дітей з прифронтових територій. Але оренда стаціонарних таборів дуже дорога, майже 10 тисяч доларів за сезон. А у Часовому Ярі ми за ці гроші все водночас відремонтуємо, побудуємо нові душові, туалети, кухню. Впевнений, що скаутський сценарій життя у наметах дітям сподобається навіть більше, ніж життя у корпусах», - вважає волонтер.

На питання, чи довго зможуть волонтери допомагати постраждалим

Обігрили, нагодували. Допомогли з опалюванням, налаштували доставку гарячої їжі для тих старих, хто взагалі не виходить на вулицю. Місцева служба соціального захисту підказала адреси, тож наразі свої обіди щодня отримують 15 людей. Один обід коштує десь 30 гривень - перше, друге, фрукти. Готують місцеві волонтери, саме вони будуть першими працівниками майбутнього Будинку Милосердя.

НЕ З ПУСТИМИ РУКАМИ

Думка про створення такого закладу виникла під час чергового візиту Косяка до Гранітного. Привіз, як завжди, повну машину допомоги - від памперсів до радіоприймачів. І розпочав пошуки відповідної будівлі.

- Це не буде хоспіс, де люди лежать у ліжках, доживають, як то кажуть. Шкоро, така невеличка громада, - розповідає Сергій. - Наша мета - зробити так, щоб старі відчули, що вони потрібні. Плануємо відповідну культурну програ-

му, тематичні вечори, візити музикантів. Будинок милосердя має і село оживити, створити робочі місця.

Щоб придбати будинок з 5 кімнат для 10 людей, Косяк продав машину. Незабаром почнуться ремонтні роботи, щоб до зими встигнути оселитися. Влад Ткачов зі своєю командою волонтерів вже майже постійно живе у Гранітному, а Сергій їздить світом і збирає гроші під своє ім'я.

під час війни, Сергій Косяк відповідає: на зміну волонтерам має прийти суспільство людей високого духу, для яких будь-яка проблема стане викликом до об'єднання. В ім'я добра, що, доведено, можна робити навіть тоді, коли ти один. Але девіз Косяка: «Робимо добро разом». Адже разом - краще.

● Євгенія ЧЕРНЯВСЬКА/Громада

Громадські організації (ГО) – це юридично оформлені спільноти однодумців, які разом втілюють свої ідеї. Звісно, ви можете діяти і без юридичного оформлення, але є ситуації, коли реєстрація громадської організації дає більше можливостей, ніж діяльність незареєстрованої команди. Наприклад, отримати бюджетне фінансування на втілення своїх ідей або претендувати на міжнародні гранти можуть частіше саме юридично оформлені спільноти.

Зареєструвати ГО, можна в три кроки: 1) підготувати статут; 2) провести установчі збори засновників; 3) підготувати та подати пакет документів для державної реєстрації.

Основним законодавчим підґрунтям, на якому базується реєстрація та діяльність ГО є Закон України № 755 від 15.05.2003 «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» і Закон України № 4572 від 22.03.2012 «Про громадські об'єднання».

КРОК ПЕРШИЙ. СТАТУТ

«Конституцією» вашої організації є її статут. Обов'язкові положення статуту ГО регламентуються статтею 11 Закону «Про громадські об'єднання»:

1. Найменування громадського об'єднання (за наявності - скорочене найменування).

Правила найменування громадських організацій можна передивитися у Статті 10 Закону «Про громадські об'єднання». Організації можна обрати будь-яке ім'я, але існують певні обмеження. Назва ГО не може містити найменування органів влади (на кшталт «суд», «прокуратура», «міністерство», «державний»). Не можна включати назви інших організацій, діяльність яких була заборонена судом. Також назва не має дублювати назви ГО, що вже існують. Перевірити, чи не «зайнята» назва, можна безоплатно в Державному реєстрі громадських об'єднань за посиланням: <https://rro.minjust.gov.ua> та в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань за посиланням <https://usr.minjust.gov.ua/> або <https://freesearch.com.ua/>. Якщо немає можливості перевірити на електронних ресурсах самостійно, то працівник органів юстиції протестує назву під час реєстрації.

2. Мета (цілі) та напрями діяльності. Їх необхідно описати не надто вузько, аби мати можливість для ширшого кола діяльності ГО. Претендуючи на допомогу та фінансування, ви завжди будете посилатися на мету діяльності, вказану в статуті організації.

3. Порядок набуття і припинення членства (участі) у громадському об'єднанні, права та обов'язки його членів (учасників).

Зверніть увагу, що завадити комусь вийти з лав ГО неможливо. Отже, узгодження заява про вихід не потребує. А ось для набуття членства організації можна поставити певні умови.

Виконуємо обіцянку розповісти про те, як працюють громадські організації, навіщо реєструватися юридично та як це зробити. Спираємося на поради від досвідчених активістів, які вже мають успішний досвід творення змін в своїх громадах.

РАЗОМ ДО УСПІХУ

4. Повноваження керівника, вищого органу управління, інших органів, порядок їх формування та зміни складу, термін повноважень.

Які рішення в організації прийматиме керівник одноосібно, а для затвердження яких необхідно збиратися всією спільнотою членів ГО, яка структура керівних органів потрібна саме вам, як ці органи формуватимуться та на який термін обиратимуться – дуже важливі пункти. З одного боку, від них залежить швидкість реагування організації на виклики, а з іншого боку – сприйняття рішень та готовність їх виконувати всіма членами команди.

5. Періодичність засідань і процедура прийняття рішень керівними органами громадського об'єднання, у тому числі шляхом використання засобів зв'язку.

Враховуючи, що не всі члени ГО і не завжди зможуть особисто з'явитися на зборах керівних органів, є сенс передбачити підтвердження голосу в телефонному режимі або електронними повідомленнями.

6. Порядок звітування керівних органів громадського об'єднання перед його членами (учасниками).

7. Порядок оскарження рішень, дій, бездіяльності керівних органів громадського об'єднання та розгляду скарг.

До пунктів 4-7 радимо поставитися дуже прискіпливо – обговорити та узгодити ці положення з кожним членом команди. Від сприйняття та дотримання всіма членами ГО цих пунктів суттєво залежать довіра та справжня командна робота в організації.

8. Джерела надходження і порядок використання коштів та іншого майна

Зазвичай в цьому пункті вказують членські внески, якщо команда доходить згоди, що вони потрібні. Але, окрім цього, джерелом надходження коштів ГО може бути підприємницька діяльність. І хоча багато громадських активістів вважають, що ГО не має права займатися підприємництвом, Стаття 21 Закону «Про громадські об'єднання» прямо вказує на те, що громадське об'єднання зі статусом юридичної особи має право здійснювати підприємницьку діяльність безпосередньо або через створені ним юридичні особи (товариства, підприємства), якщо така діяльність відповідає меті організації та зазначена у статуті.

Бувають випадки, коли державні реєстратори відмовляються реєстру-

вати ГО з пунктом про можливість здійснення підприємницької діяльності. Ви маєте знати, що така відмова неправомірна. Але ми закликаємо максимально точно цитувати Закон «Про громадські об'єднання» в статтях статуту вашої організації.

9. Порядок створення, діяльності та припинення діяльності відокремлених підрозділів громадського об'єднання

10. Порядок внесення змін до статуту.

Оскільки статут - це така собі «альфа і омега» організації, то зміни до нього, як правило, вносяться за погодженням всіх членів організації, тобто загальними зборами.

11. Порядок прийняття рішення щодо саморозпуску або реорганізації громадського об'єднання, а також щодо використання його коштів та іншого майна, що залишилися після саморозпуску.

УВАГА! Це обов'язкові відомості, що за Законом має містити статут. Але у ньому можуть бути передбачені і додаткові положення щодо утворення, діяльності і саморозпуску чи реорганізації ГО, що не суперечать законодавству України. В інтернеті можна знайти типовий статут громадської організації, затверджений Мінюстом – наприклад, на сторінці <http://dovidnyk.org.ua> у розділі «Реєстрація ОГС».

Наступного разу поговоримо про неприбутковість ГО, установчі збори та реєстрацію документів. А поки - ефективний приклад того, як люди, об'єднані спільною проблемою, разом змогли досягти успіху на шляху до її розв'язання.

ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ?

Близько року тому до фасилітатора проекту «Простір Підтримки» благодійного фонду «Карітас Маріуполь» звернулася пані Олена, яка представляла батьків, чії дітки мають проблеми зі слухом. У них було неймовірне бажання змінити ситуацію навколо складнощів із закупівлею слухових апаратів і кохлеарної імплантації.

Уявіть собі: в Донецькій області немає фахівців, які вміють налаштувати кохлеарні імпланти, а це потрібно робити регулярно. Батьки змушені були за свої кошти наймати фахівця, який раз на півроку приїжджає та проводить налагодження. І це лише одна проблема, справлятися з якою поодиночі – і дорого, і незручно.

Тож ця спільнота попросила допомоги активним батькам згуртуватися, бо потребувала плану дій, а «Карітас» вже має певний досвід зі створення та розвитку громадських осередків.

І що ми маємо за рік існування громадської організації «Я ВАС ЧУЮ»?

Проблема з налаштування була розв'язана завдяки гранту, який громада отримала на придбання обладнання для налаштування кохлеарних імплантів. Вже скоро представник громади закінчить навчання і буде фактично єдиним у всій області, хто може проводити професійне налагодження цього обладнання.

Представники ГО ініціювали та провели чимало успішних заходів з кохлеарної імплантації. До семінарів та конференцій їм вдалося залучити провідних фахівців зі всієї України. А головне – цій громаді вдалося включити маріупольських дітей з вадами слуху до програми обласного бюджету! Завдяки цьому батьки матимуть можливість отримувати слухові апарати і процесори та робити кохлеарну імплантацію безоплатно.

Можливо, приголомшливий успіх ГО «Я ВАС ЧУЮ» лише за рік роботи надихне й інші громади, стане прикладом того, що використання доступних можливостей залежить лише від бажання досягти мети, певних знань і завзятої спільноті.

● Ірина ПЕРКОВА,
Марина ЧУЙКО/Громада

Анжела ТИМЧЕНКО, волонтер, керівник БФ «Довіра», ініціатор першого інклюзивного фестивалю у Донецькій області «Світ рівних», проекту «Ластівка» і флешмобу #ятебечую на підтримку оволодіння жестовою мовою (Маріуполь):

- Ті, які говорять руками, живуть у своєму світі. Потрапляючи до нього, стаєш іноземцем без виїзду за кордон. Зрозуміти, як бути вічним чужинцем, можна тільки ставши глухим. Втрата слуху - це ще не найстрашніше. Якщо глухими є і душі оточуючих - оце біда. Дякую всім, хто 23-29 вересня долучився до міжнародного тижня жестової мови – головному управлінню поліції області, Маріупольському державному університету, Донецькому юридичному інституту, міському сайту 0629, вчителям шкіл, волонтерам, інших небайдужим... Не бійтеся спілкуватися з людьми з порушенням слуху, станьте ближче до них, вивчайте жестову мову та допоможіть зробити світ більш чуйним та інклюзивним!

ЗМІНИ

Старовинна будівля у Новгородському стане громадським

З ДУМКОЮ ПРО ЗАВТРА

(Закінчення. Початок на стор.1)

«У радянські часи тут також був магазин. На першому поверсі продавали тканини, а з південного боку була металева прибудова, де приймали від населення лікарські трави. Льох використовувався

як наливайка», – розповів нам краєзнавець Олександр Панько.

За словами місцевої активістки Надії Гордіук, ще одна будівля тих часів стояла навпроти через дорогу. Колись тут була книжкова крамниця, книжки можна

було замовляти із самого Парижа. Але до сьогодні вона не збереглася. Щоб така ж доля не спіткала крамницю Тіссена, громадськість почала бити на сполох. Оскільки об'єкт знаходився у приватній власності, громада його викупила і тепер намагається дати йому друге життя.

«Український Нью-Йорк» - так має називатися громадський простір, що будують зі старої німецької споруди активісти селища. Улітку цього року вони подали заявку і отримали майже 600 тис грн гранту від Програми розвитку ООН з відновлення та розбудови миру. Ще стільки ж додав місцевий бізнес, разом – 1 млн 200 тис грн.

Планується зовнішня та внутрішня реконструкції будівлі. «Вже перекрили дах. Поки дозволяє погода, тривають зовнішні роботи. За проектом передбачені і внутрішні роботи «під ключ», адже будинок старий. Там відновлення потребує усе: стіни, підлога, комунікації. Щодо наповнення самого простору і меблями, і змістом – то в планах написання ще одного гранту для втілення подальших задумів зі створення соціального хабу у селищі», – розповіла секретарка селищної ради Тетяна Красько.

За задумом соціальний простір «Український Нью-Йорк» має об'єднати громаду і надихнути на втілення нових активностей. Ідею особливо вітає молодь. Адже багато підлітків поїхали з селища ще на початку війни і зараз, вже студентами, не поспішають повертатися на малу батьківщину, де не вистачає ані робочих місць, ані можливостей для розвитку.

«Скажу від усієї молоді: хаб у селищі дуже потрібний. Він знаходиться не просто в історичному центрі, а й територіально розташований дуже зручно, щоб сюди дістатися. Будемо збиратися тут, спілкуватися, започаткуватимемо нові проекти», – каже місцева мешканка Аліна.

Активісти не полишають надію з часом задіяти й підвальні приміщення під старовинним будинком. Там вони хочуть зробити історичні осередки, зокрема, облаштувати музейні кімнати для пам'яток часів козацьких поселень, німецької спадщини та для свідчень про сучасні події. Це особливо актуально для прифронтового селища, що межує з лінією бойових дій.

● Тарас ПІВНЕНКО/Громада

ПОГОДА

ГОТУЄМОСЬ ДО ЗАМОРОЗКІВ

● Не треба мати інтернет, щоб знати про те, що після «бабиного літа» стовідсотково дощитиме. Дійсно, у перші тижні жовтня в Донецькій області очікуються регулярні опади. За прогнозами синоптиків, 6 жовтня тепло нас остаточно залишить. Різка падіння температури супроводжуватиметься доволі сильним вітром до 7-16 метрів за секунду. Максимальної позначки вітер сягне 8 жовтня, коли також прогнозується найбільший за два тижні рівень опадів – 9,2 мм.

● Середньодобова температура коливатиметься у межах +8-+16°C. Мінімальна нічна температура становитиме +3°C – саме 8 жовтня.

КОНКУРС

**«ЦАР-ГАРБУЗ»:
ОБРАНО ПЕРЕМОЖЦЯ**

У конкурсі «Цар-Гарбуз» на найбільший і найкрасивіший гарбуз, вирощений на городі Донеччини, переможницею стає Зінаїда КІР'ЯН з села Новокалинове Ясинуватського району. Вітаємо!

Зінаїда Олександрівна народилася 3 грудня 1939 року, тож невдовзі святкуватиме 80-річний ювілей. До пенсії вона працювала на цегельному заводі смт Керамік, і досі залишилася справною господинею - врожай гарбузів цьому доказ.

Найближчим часом разом з газетою до Новокалинового поїде сувенір від редакції: ось така зручна і містка еко-торбинка.

СКАРБНИЧКА

з 1 жовтня
● 1, 2, 5 копійок припинять обіг ● 25 копійок почнуть виводити з обігу

з 25 жовтня
● З'явиться нова банкнота 1000 гривень

П'ЯТЬ КОПІЙОК, ПРОЩАВАЙ!

Новина надто важлива, щоб пожертвувати навіть традиційними для нашої останньої шпальти рецептами. Пам'ятаємо про інформаційну гігієну і не віримо пліткам – послуговуємося лише офіційними повідомленнями.

Отже, Національний банк України повідомляє, що з 1 жовтня монети номіналами 1, 2 і 5 копійок перестануть бути платіжним засобом в Україні. Їх не братимуть при розрахунках готівкою за товари і послуги, а Національний банк почне вилучати ці монети з готівкового обігу.

Крім того, почнеться поступове вилучення з обігу монет номіналом 25 копійок. Вони поки залишаться в готівковому обігу і продовжать виконувати функцію засобу для розрахунків у магазинах, але після надходження до банків ці монети не будуть повертатися назад до обігу.

Але тим, хто зберіг певну суму у цих монетах, нервувати не варто! Громадяни зможуть без обмежень і безоплатно обміняти їх на монети і банкноти інших номіналів протягом наступних трьох років. До 30 вересня 2020 року їх прийматимуть в усіх відділеннях українських банків. До 30 вересня 2022 року включно – лише у Національному банку та уповноважених банках (Ощад-

банк, ПриватБанк, Райффайзенбанк Аваль). Для полегшення розрахунків готівкою в Україні можуть застосовуватися правила округлення сум у чеках до сум, кратним 10. Для цього залишаються монети номіналом 10 копійок. Закруглення відбуватиметься за простими математичними правилами: якщо сума розрахунку закінчується на 1, 2, 3, 4 копійки, вона округлюється в бік зменшення до найближчої суми, яка закінчується на 0. Відповідно, якщо сума розрахунку закінчується на 5, 6, 7, 8, 9 копійок, вона округлюється в бік збільшення до найближчої суми, яка закінчується на 0. Якщо мова йде про безготівковий розрахунок, то округлення не відбуватиметься.

Повідомляється, що держава зможе економити понад 90 млн грн на рік завдяки зменшенню витрат Національного банку на виготовлення монет. Адже викарбувати п'ятикопійчану монету коштує приблизно 60-70 копійок. Натомість монетами замінять дрібні купюри.

СКАНВОРД

наша планета										екосистема з дерев										
...-теніс, поборатим крокету	най-більша річка Закарпаття	літ. кашалот ... Дік			ФК Вічного міста	планета кривавого кольору	книга доріг	тихе місце на війні	ящик для тепличних паростків	шотландська вівчарка	...кебаб	тлінний притулок душі								
		принцеса у чашці чаю	корм для північних оленів			рослина з аroidних		авіамашина з гвинтом на даху												
гірська індичка	населення Буковини			річка в Середній Італії			вугільний район Німеччини		серйозний недолік	... Лоулес, акторка										
		народне свято ... Купала	фільм Люка Бессона		змія в індуїзмі			"сканвордний" папуга			кам'яна "біла смерть"									
гірло свердловини	верх дамського туалету			Джава-харлал ...			злюка, схожа на бджолу		документ на право пропуску	місце продажу пального	засвідчений Отелло									
		місце постійного чергування	деталь з отвором для іншої	головний порт Іраку				стародавній афінський мудрець	грубе біле сукно арабів		фасон чоловічої сорочки	узбецький поет ... Отар-огли								
	непізнаний об'єкт у небі	кнопка вмикання верстата		ляльковий друг Барбі						салон для прийомів у давнину										
			"X" для математика					імпресіоніст ... Моне	виконувана хором мелодія		боксер Кассіус Клей									
	сировина для ментолу	водний брат мотоцикла																		
х/ф "... і Гіта"			Санта-... у Каліфорнії					синтетика замість вовни	посудина для розливу											
										техногенний туман										

